

Атаксија: Есенцијални факти корисни за пациенти

ШТО Е ТОА?

Зборот атаксија потекнува од Грчки збор што означува “без ред”. Атаксија се однесува на дезорганизирани, несмасни движења и потешкотии во одржување на рамнотежа. Координација на движењето бара повеќе делови од нервниот систем да функционираат здружено. Доколку една регија е оштетена може да се јави атаксија. Докторот го прегледува пациентот со цел да одреди дали атаксијата е предизвикана од дисфункција на големиот мозок, рбетниот мозок или нервите. Најчесто одговорна регија одговорна за атаксија е малиот мозок.

КОИ СЕ СИМПТОМИ НА АТАКСИЈА?

- Потешкотии со одржување на рамнотежа при исправена положба
- Потешкотии со одење кое вклучува:
  - Одење со нозе широко отворени
  - Навалување или паѓање на една или друга страна
  - Неможност за одење по права линија
  - Чести паѓања поради нестабилност
- Некоординирани, несмасни движења на рацете
- Тресење (тремор) кој обично се влошува кога ќе се достигне целта. Може да се афектирани рацете, нозете, главата или целото тело
- Проблеми со говор, главно нејасно зборување
- Проблеми со движења на очите, што предизвикува двојно гледање или нејасен, замаглен, вид
- Вртоглавица

КОИ СЕ ПРИЧИНИТЕ?

Атаксија претставува невролошки знак, а не болест. Постојат многу повеќе можни причини, вклучувајќи:

- Оштетување на мозок од присуство на тумори, мозочен инсулт, траума на глава, инфекција и сл.
- Дефицит на одредени витамини како, ниски нивоа на витамини B1, B12 или E витамин
- Изложување на одредени дроги или токсини како фенитоин, карбамазепин, барбитурати, седативни дроги, некои антибиотици, литиум, амиодарон и алкохол
- Автоимуни заболувања како мултипла склероза, имунолошки одговор против тумор, инфламација на мозочни крвни садови или целијачна болест
- Метаболни заболувања како дисфункција на тироидна жлезда или ниски нивоа на шеќер во крв

- Невродегенеративни заболувања каде мозокот губи нервни клетки, како на пример мултипла системска атрофија (MSA), спиноцеребеларна атаксија (SCA), и сл.
- Херидитарни (наследени или генетски) причини

КАКО СЕ ДИЈАГНОСТИЦИРА?

За да се дијагностицира атаксија, докторот треба да добие податоци за клиничката историја на пациентот, вклучувајќи и детална фамилијарна историја. Исто така потребен е детален невролошки преглед и, доколку е потребно, дијагностички тестови кои можат да вклучат:

- Имиџинг испитувања- скен на мозок, користејќи компјутеризирана томографија (СТ) или магнетна резонанца (MRI), и /или магнетна резонанца на ‘рбетен мозок
- Тестови на примерок од крв, урина и спинална течност
- Мерење на крвен притисок и проценка на функција на уринарен систем
- Кардиолошко испитување
- Тестови за испитување на спроведливоста на нервите и електромиографија (ЕНГ/ЕМГ)
- Когнитивна и невропсихолошка евалуација
- Очен преглед
- Тестови на крв за генетски/херидитарни атаксии

ДАЛИ ПОСТОИ ТРЕТМАН?

Третманот на атаксија зависи од причината. Доколку атаксијата е заради употреба на дроги или токсини, со стопирање на експозиција на самиот агенс, може да се подобри атаксијата. Третманот евозможен при одредени недостатоци на витамини, тумори, автоимуни заболувања или метаболни заболувања. Некои генетски атаксии може да имаат специфичен витамински или медикаментозен третман. Кога не постои достапен специфичен третман, физикална, окупациона и говорна терапија може да помогне во подобрување на квалитетот на живот кај пациентите со атаксија.